

Matrika usedlých obyvatel obce Leštinka

Obec Leštinka nikdy netvořila samostatný matriční obvod, protože ty se více či méně kryjí s hranicemi obvodů jednotlivých farních úřadů katolické církve. V souvislosti s udělováním domovského práva vyvstala v roce 1911 v tehdejším obecním výboru potřeba vést písemnou evidenci lidí zdržujících se v obci na základě uděleného domovského práva a nebo bez něj.

Matrika je koncipována tak, že z titulní strany do ní byly zapisovány jednotlivé domy vedené podle čísel popisných, přičemž jejich obyvatelé museli mít udělené domovské právo v obci. Z opačné strany pak do ní byla zapisována jednotlivá čísla popisná, jejichž obyvatelé sice žili v obci avšak domovské právo v obci neměli udělené. Domovské právo vyjadřovalo to, že jeho držitel patřil mezi ctihodné a vážené obyvatele obce. O jeho udělení rozhodovalo obecní zastupitelstvo a rada na základě žádosti podané obyvatelem, který usiloval o jeho získání. Další možností jeho získání bylo usnesením obecního zastupitelstva a rady, které ho mohly danému obyvatele udělit na základě činu, kterým přispěl k rozvoji obce.

Získání domovského práva znamenalo pro jeho držitele mimo jiné možnost po jednom roce od získání kandidovat do obecního zastupitelstva a obecní rady.

Dále pak napříště před armádou, četnictvem a státními úřady vystupoval jako plnohodnotný občan obce a dotčené úřady byly povinny tento fakt respektovat například v případě vojenského odvodu, či zatčení.

Z matriky získáme ucelený přehled o tom kdo a kdy žil v jednotlivých domech a kdo a kdy získal domovské právo v obci.

Dalším významným faktem, který z ní můžeme vyčíst je to, zda se z daného čísla popisného někdo nevystěhoval do ciziny a co se tam s ním dělo.

Ve většině případů tamní úřady žádaly prostřednictvím zastupitelského úřadu o vyjádření zda jde o čestného občana anebo zda se například nejedná o tuláka, zloděje atd. Díky tomu jsem zjistil, že v období let 1900 - 1945 se z Leštinky do USA vystěhovala jedna rodina z klanu Novotných, aby se do roka vrátila zpět a že Josef Kincl z čp. 1 v USA zemřel dne 30. 12. 1905. To, že získání domovského práva v Leštině nebylo samozřejmostí potvrzuje fakt, že řada nově usedlých obyvatel po zamítnutí žádosti o udělení domovského práva obec opustila. Nalezl jsem případy, kdy udělení domovského práva trvalo 10 a více let. Někteří obyvatelé zemřeli aniž by jim bylo domovské právo vůbec uděleno.

Matrika je neocenitelnou pomůckou při pátrání po předcích většiny dnešních obyvatel Leštinky a ukazuje dnes již zaniklé domy a jejich obyvatele. Matrika pro období hospodářské krize 1929-1933 ukazuje pohyb obyvatelstva v kraji který jí byl silně zasažen. Zápisy jsou oficiálně ohraničeny léty 1911 - 1938, ale osobně jsem zde našel zápisy z období let 1890 - 1947.

Matrika je uložena ve Státním Okresním archivu v Chrudimi, v archivu obce Leštinka z let 1837 - 1944 pod číslem knihy 3.

Matrika usedlých obyvatel obce Leštinka

Mgr. Michal Štorek